

69 bin iş kazası nasıl azaltılır

Yılda 69 bin iş kazasının yaşandığı Türkiye’de, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun aksayan yönlerine dikkat çeken İSMMMÖ, daha az kaza için 11 maddelik çözüm planı hazırladı

Türkiye’de 1.4 milyon işletmeyi ve 11 milyon çalışanı ilgilendiren İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hakkında rapor açıklayan İSMMMÖ (İstanbul Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası) yasal düzenleme ve uygulamadan kaynaklanan sorunlara dikkat çekti ve açıkladığı çözüm önerileriyle Türkiye’nin daha az iş kazası yaşanan bir sürece hızlı geçiş yapılabileceği uyarısında bulundu. “6311 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun Uygulanmasına Yönelik Sorunlar ve Çözüm Önerileri” adlı raporda, Türkiye’de son yasal düzenlemeyle iş kazalarının azalma eğilimine girecek olmasının önemli olduğu belirtilerek, yasanın daha sosyal ve uygulanabilir olması için yasal düzenlemede dört, uygulamada ise yedi önemli soruna dikkat çekildi.

İş kazaları yüzde 10 arttı

Raporu kanun yapıcı ve uygulayıcılara da sunduklarını belirten İSMMMÖ Başkanı Yahya Arıkan, temel amaçlarının Türkiye’de iş kazalarının en aza indirilmesi noktasında katkı sağlamak olduğunu dile getirdi. Sosyal Güvenlik Kurumu’nun (SGK) son istatistiklerine göre Türkiye’de yılda 69 bin 227 iş kazası yaşandığı ve 697 meslek hastalığının tespit edildiğini anımsatan Arıkan, şöyle konuştu: “İş kazalarının 1700’ü, meslek hastalıklarının ise 10’u ölümlü sonuçlandı. Bir önceki yıla göre meydana gelen iş kazalarında yüzde 10, meslek hastalığı sayısında ise yüzde 31 artış var. Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) kriterlerine göre iş kazaları ve meslek hastalıklarının ülkemiz ekonomisine zararı da yıllık tahmini 38 milyar lira.”

Haziran 2012’de kabul edildi

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 26 Haziran 2012’de TBMM’de kabul edildiğini, yasa yürürlüğe tam olarak girdikten sonra tüm iş ve işyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uymak zorunda olduğunu belirten Arıkan, “Yasanın bir kısmı 1 Ocak 2013’de yürürlüğe girdi. Sadece 50 ve daha çok işçi çalıştıran işyerlerinden tehlikeli ve çok tehlikeli sayılanlar

BELİRSİZLİK VAR İSMMMÖ’nun hazırladığı raporda, kamuoyunda işyeri sahibi herkesin özellikle de az tehlikeli işlerde 50 ve altında çalışan istihdam eden işverenlerin çeşitli endişelere sahip olduğu ve ne yapılacağı konusundaki belirsizlikten yakındıkları dile getirildi.

işin uygulama başladı. 2013 yılı temmuz ayından itibaren ise 50 işçiden az işçi çalıştıran, tehlikeli ve çok tehlikeli işyerleri için yürürlüğe girecek. 2014 yılının temmuz ayında ise kamu işyerlerinin tümünde, özel sektördeki az tehlikeli tüm işyerlerinde uygulanacak. Bakkal, manav, apartmanlar gibi işyerlerini de kapsayacak” dedi.

Arıkan, 10 veya daha çok işçi çalıştıranların süreçte işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı istihdam edeceklerini veya ortak sağlık ve güvenlik birimi şirketlerinden (OSGB) hizmet alacaklarını vurgulayarak, kanuna tabi bütün işyerlerinin risk değerlendirmesi yaptırılmamasının ise para cezasına çarptırılacağını belirtti. Arıkan, dokuz ve daha az işçi çalıştıranlar işyerlerinden tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfında olanların ise SGK üzerinden bir hizmet alacağını ifade etti. **TARAF**

Uygulamadaki yedi temel sorun

» 1. Ofis hizmetleri de tehlikeli işyerleri gibi değerlendirilerek iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi çalıştırma ve diğer yükümlülükler kapsamına alındı.

» 2. Tüm işyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği yönünden yapması zorunlu risk değerlendirmesiyle ilgili bir tamamlama süresi verilmedi.

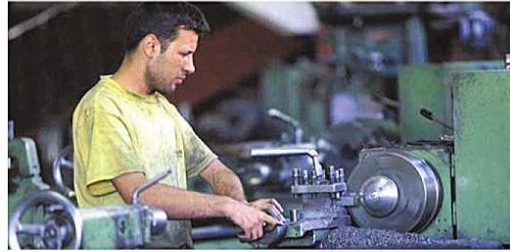
» 3. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (OSGB) şirketleri kurulu buldukları ve sınır komşusu iller dışında hizmet verememekte.

» 4. İşyeri hekimlerinin çalışma süresi oldukça fazladır ve mevcut durumda sadece 50 ve üzeri işyerleri için dahi yeterli sayıda işyeri hekimi bulunamamakta.

» 5. İşkolu ve tehlike sınıfı değişiklikleri yeterli hızda değil ve bürokrasiyi çok.

» 6. İşverenlere, profesyonel hizmet sunucularına ve vatandaşlara bilgilendirme ve sorunların çözümü için destek verilmemekte.

» 7. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü’nün, “İSG-KATİP” program sistemi hedeflenen hizmette sağlıklı verememekte.

Yasadaki dört temel sorun

» 1. 6331 sayılı yasa ile İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği arasında uyumsuzluk var.

» 2. Az tehlikeli ve 50’nin altında işçi çalıştıran işverenlerden ekonomik ve teknik olarak istenilen bazı yetki ve yükümlülükler ile mali külfeti çok.

» 3. Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde mesleki eğitim aldırılması zorunluluğuna karşın uygulamada Milli Eğitim Bakanlığı mesleki eğitimleri durdurdu.

» 4. İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı ile Destek Elemanları ve İşyeri Hekimi çalıştırmaya ilişkin Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği yürürlük tarihinde uyum sorunu var.

11 maddelik çözüm önerisi

» 1. Denetime gelen iş müfettişleri önce eğitim ve bilgilendirme yapmalı ayrıca işçi eğitimleri İŞKUR tarafından işçilere ücretsiz ve uzaktan eğitim kullanılarak da verilmeli. İş güvenliği eğitimlerinde, az tehlikeli sınıftaki işyerleri için uzaktan eğitim imkanı olmalı.

» 2. Az tehlikeli işlerde 30’un altında işçi çalıştıran işyerleri için Risk Değerlendirmesi yapılması zorunluluk halinden çıkarılmalı.

» 3. Çalışma Bakanlığı / İSGGM İşyeri meslek kodlarına göre genel hatlarıyla yapılması gereken matbu planları sitelerinde yayınlamalı. İş Teftiş Kurulu’nun işyerlerinde hangi kriterlere göre teftiş yapacakları önceden işverenlere bildirilmeli.

» 4. Kamu kurum ve kuruluşları hariç 10’dan az çalışanı bulunanlardan, az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için devlet desteğinden faydalanabilmesi ve Bakanlar Kurulu bu kararı ivedilikle açıklamalı.

» 5. Risk değerlendirmesine ilişkin yönetmelik ertelenmeli ve az tehlikeli işyeri için zorunluluk kapsamından çıkarılmalı. Denetime gelen müfettiş önce bilgilendirme yapmalı daha sonra da risk ve tehlikeler için termin süresi verilmeli.

» 6. Çok tehlikeli işyerlerinin uzman ihtiyacının 1/5’i gibi bir kısmını (A) veya (B) grubu iş güvenliği uzmanı yerine getirmeli. Kalan süre C grubu uzman çalıştırılarak yerine getirilmeli.

» 7. Verilen hizmet kalitesini ve hızını artırmak için uygulamaların kontrolüne ve standardizasyonuna imkân veren bir sistem kurulmalı.

» 8. İşyeri hekimi çalışma süreleri işçi başına tehlike durumuna göre az tehlikeli çok tehlikeliye doğru iki-üç ve dört dakika olacak şekilde azaltılmalı ve sabit süre kaldırılmalı. 500-750-1000 sayılarına göre tam zamanlı hekim

çalıştırılması uygulamasından vazgeçilmeli.

» 9. İşkolu ve tehlike sınıfı değişiklikleri hızlıca ve bürokrasiye boğulmadan, denetim yapılmadan işkolu kodu ve tehlike sınıfı değişiklikleri yapılmalı.

» 10. İSG profesyonellerine ve vatandaşlara destek verilmeli. Merkezi bir yapı olarak örgütlenilen İSGGM bünyesinde hizmet verecek ve sorunları Ankara’ya gidilmesine gerek kalmadan çözecek bir yapı kurulmalı ve mutlaka taşra birimlerinden, özellikle Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri’nden de yararlanılmalı.

» 11. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İSG Genel Müdürlüğü, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi sözleşme bildirimlerine ilişkin iş ve işlemleri daha etkin ve hızlı şekilde yürütmeli.